

Renen och dess naturmiljö

Ämnet renen och dess naturmiljö behandlar renen som biologisk varelse och dess betydelse för det samiska samhället. Det behandlar även hur renskötseln är sammankopplad med den samiska kulturen och är bärare av en lång kulturell tradition och en samisk identitet.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet renen och dess naturmiljö ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om renen och dess naturliga beteende samt om hantering och skötsel av renar med utgångspunkt i djurets behov och välfärd. Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar kunskaper om renens exteriör, underarter och utbredning samt om dess anatomi, fysiologi, årstidsrytm och anpassning till arktiskt klimat. Den ska också leda till att eleverna utvecklar kunskaper om renens näringsbehov samt hur tillgången på föda påverkar renskötseln. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om renens egenskaper och om dess etologi. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om olika årstidsland och hur renens behov påverkar renskötselns årscykel. Undervisningen ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar både teoretiska och praktiska samt traditionellt samiska kunskaper för arbete inom de samiska näringarna.

Samspelet mellan renen, naturen och människan ligger till grund för en hållbar rennäring. Renskötseln är också en traditionsbärare med stort symbolvärde i den samiska kulturen. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att sköta och hantera renar med både moderna och traditionella metoder och med utgångspunkt i djurets behov och naturliga beteende. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om skador och sjukdomar hos renar och hur dessa kan förebyggas. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att använda samiska termer och begrepp som används inom renskötsel.

Genom observationer och fältstudier ska eleverna ges möjlighet att få inblick i renars utveckling, etologi, hälsa och välbefinnande. Genom praktiska övningar i undervisningen och i samband med fältstudier ska eleverna ges möjlighet att utveckla ansvars känsla och beredskap för olika handlingsalternativ i arbetet med renar.

Undervisningen i ämnet renen och dess naturmiljö ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper om renens biologi, kondition och hälsa samt anpassning till arktiskt klimat.
- Kunskaper om renens egenskaper och naturliga beteenden.
- Kunskaper om renens näringsbehov och foderval.
- Förmåga att sköta och hantera renar med utgångspunkt i djurets behov och välfärd.
- Kunskaper om skador och sjukdomar hos renar och om förebyggande hälsovård.
- Förmåga att använda samisk terminologi.

Gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

Nivåer i ämnet

Nivå 1, 100 poäng.

Nivå 2, 100 poäng.

Nivå 1, 100 poäng

Nivåkod:

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet renen och dess naturmiljö på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

- Renens exteriör, familjetillhörighet, släkte, art och underarter samt anpassning till arktiskt klimat.
- Renens livsprocesser anatomi och fysiologi.
- Renens naturliga miljö och beteendevariationer under året inom olika åldersgrupper och kön.
- Renens domesticering.
- Växter som ingår i renens foderval under olika årstider samt växtförhållanden i olika landskapstyper och årstidsland.
- Skötsel och tillsyn på ett etiskt sätt i samband med arbete med renar.
- Renens hälsa. Undernäring, sjukdom och skador hos renen.
- Mikroorganismers betydelse för renen samt virus och parasiters inverkan på renens hälsa.
- Förebyggande djurhälsa.
- Samisk terminologi inom området.

Nivå 2, 100 poäng

Nivåkod:

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet renen och dess naturmiljö på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

- Fördjupning inom renens anatomi, fysiologi och anpassning.
- Identifiering och beskrivning av renens olika underarter.
- Beteendestudier av renar i olika miljöer. Naturliga och avvikande beteenden hos renen.
- Hur renen påverkas av stress och yttre störningar.
- Foder, foderberäkning samt hantering av foder.
- Näringsbehov hos renar i olika åldrar.
- Skötsel och tillsyn av dräktiga kor och kalvar på ett etiskt sätt.

Skolverket

Gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

- Visitering av djur samt förebyggande djurhälsa.
- Smitta, smittspridning, immunförsvar och antibiotika samt förebyggande av skador, undernäring och sjukdomar.
- Samisk terminologi inom området.

Betygskriterier

Betyget E

Eleven redogör **översiktligt** för renens biologi, årstidsrytm och anpassning till arktiskt klimat.

Eleven observerar renar och för **enkla** resonemang om renens beteenden.

Eleven redogör **översiktligt** för renens näringsbehov och foderval.

Eleven sköter och hanterar renar på ett etiskt sätt med utgångspunkt i djurets behov och välfärd.

Eleven redogör **översiktligt** för vanligt förekommande skador och sjukdomar hos ren samt hur dessa kan förebyggas.

Eleven använder med **viss säkerhet** samisk terminologi som berör renen och dess naturmiljö.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven redogör **utförligt** för renens biologi, årstidsrytm och anpassning till arktiskt klimat.

Eleven observerar renar och för **utvecklade** resonemang om renens beteenden.

Eleven redogör **utförligt** för renens näringsbehov och foderval.

Eleven sköter och hanterar renar på ett etiskt sätt med utgångspunkt i djurets behov och välfärd.

Eleven redogör **utförligt** för vanligt förekommande skador och sjukdomar hos ren samt hur dessa kan förebyggas.

Eleven använder med **säkerhet** samisk terminologi som berör renen och dess naturmiljö.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven redogör **utförligt och nyanserat** för renens biologi, årstidsrytm och anpassning till arktiskt klimat.

Eleven observerar renar och för **välutvecklade** resonemang om renens beteenden.

Eleven redogör **utförligt och nyanserat** för renens näringsbehov och foderval.

Skolverket

Gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

Eleven sköter och hanterar renar på ett etiskt sätt med utgångspunkt i djurets behov och välfärd.

Eleven redogör **utförligt och nyanserat** för vanligt förekommande skador och sjukdomar hos ren samt hur dessa kan förebyggas.

Eleven använder med **god säkerhet** samisk terminologi som berör renen och dess naturmiljö.

FÖRSLAG